

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računati po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmara hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Hipotekarni dolgovi na kmetijskih posestvih.

I.

×. Leta 1848. se je odpravila tlaka in desetina in od tega časa so kmetje postali pravi lastniki svojih zemljišč. Pa tlaka in desetina se je morala odkupiti in, če prav so kmetje od cenjene odveze le jedno tretjino imeli plačati, ker je dežela prevzela drugo tretjino, tretjo so pa morali trpeti lastniki graščaki, vendar se je kmetom naložilo s tem odkupom težko breme in marsikatero kmetijsko posestvo se je vsled tega zadolžilo. A s početka so bili dolgovi skromni, obresti nizke, davki le za državo in zmerni, potrebe kmetijskega ljudstva majhne, tako da je res moral izjemno slab gospodar in zapravljivec biti, kdor je zabredel v take dolgove, da ni zmogel obrestij ali da bi se mu posestvo eksekutivno prodalo. S svobodo in samoupravo rastle so družinske in deželne potrebe, davki so se podvojili in potrojili, na mesto domače robe stopila je na kmetih draga ker malo trpežna obleka iz fabriških izdelkov, dohodki iz gospodarskih pridelkov so se sicer tudi množili, pa ne v tisti meri z naraščajočimi stroški.

In postavodajstvo, mesto da se ravna po dejanskih razmerah, delalo je po neki šabloni, izmišljeni od teoretikarjev pri zeleni mizi, gotovo z dobrim namenom, da bi se občni blagor pospeševal, pa brez temeljitih studij o socialnem položaju, o mišljenji in prirojenih nagibih ljudstva bodi si v mestih ali na kmetih. Politični sistem cele te dobe imenuje se navadno liberalno-centralistični, pa bi se moral zvati birokratiško-centralistični, kajti prava svoboda se je zatirala, birokratizem pa je vladal in tlačil ne samo osebe, ampak cele narode. Pri postavah se ni vprašalo, so li primerne narodnim razmeram, temveč prepisavale so se iz nemških, belgijskih itd. zakonov in usiljevali za celo državo, narodi

so pa morali plačati neukretnost svojih postavodajalcev z rapidnim propadom občnega blagostanja.

Na kmetih, ki so bili komaj osvobojeni in še nevjajeni prosto se gibati, so se najhujše pokazali zli nasledki doktrinarnega liberalizma. Namestu da bi se bilo skrbelo za ohranitev in celoto taci kmetijskih posestev, da se na njih vsaj jedna rodbina lahko preživi, dovolilo se je brezmejno razkosanje zemljišč. Nasledstvo na kmetih se ni uravnalo, nasledniku se ni dala nobena predpravic, brez katere, zlasti kjer je mnogo dedičev, ne more shajati in tako se zgodi, da lastnik v roke dobi s pravicami in dolgovi preobloženo posestvo.

Kazni za oderuhe so se odpravile, za kmete se pa ni določil neki gotovi del (Existenz-Minimum), kateri se mu ne sme rubiti in prodati, tedaj se tudi ne more zadolžiti. V Ameriki imajo tako postavo, v Avstriji, kjer bi je trebalo, je nemamo in kmetijski lastnik se sme zapoditi od podedovanega posestva ter s svojo rodbino pahnuti v proletarijat. Se ve, da židovstvo o taci mejah za svoje umazane denarne špekulacije nič neče vedeti in židovstvo je ravno v Avstriji imelo in še ima v javnem življenji in postavodaji prav pogubonosni upliv.

Državna, deželna in občinska uprava se je vsako leto podražila in da se pokrijó stroški, segalo se je na direktne davke, in naklade so s časoma po dvakrat in trikrat presegale prvotni davek. Pa vse to bi še premagal kmetijski posestnik, ko ne bi se mu naložilo novo breme po silno podraženem pravosodji.

Notarijatski institut, gotovo koristna naprava za dobro uredbo pravnih razmer, prevzel je od sodnij preveč dela, katero bi se moralo od sodnijskega objekta brezplačno opravljati. Zlasti na Štajerskem so se skoraj vse zapuščinske razprave izročile notarjem, da so si sodnije s tem svoje delo olajšale. Zraven notarjev so se povsod naseljevali

advokatje, odkar je po liberalnih načelih njihovo število postalo neomejeno. Ljudstvo, že po svoji naravi nagneno pravdati se, dobilo je priliko o vsakem malenkostnem prepiru začeti pravdo s pomočjo advokata; sodnije pa, namestu da bi male pravde kratkim potom reševale, pošiljajo stranke k advokatom. Stroški za notarje in advokate so v marsikaterih okrajih na Štajerskem tako narastli, da presegajo celi znesek davkov, ker ga ves okraj plačuje. In koga zadevajo ti stroški? Zopet največ kmeta.

Od leta 1860. se je pa tudi sploh vse narodno gospodarstvo spremenilo, ker je vsled iznajdeb novega časa, posebno pa zaradi ložjega in naglega prometa nastala taka svetovna konkurenca za vse naravne in umetne pridelke, da cena za gruntne pridelke ni bila v nikaki razmeri s stroški za obdelovanje, za davke in druga že omenjena bremena kmetijskega posestnika. Kar ni storila prosta konkurenca, opravila je sila združenega kapitala, kateremu je psevdoliberalno postavodajstvo gladilo pot, da se ni spodtikal nad kacimi nadležnimi paragrafi kazenskega zakona in smel kakor volkodlak izsesavati pri belem dnevu redilni sok kmetu in obrtniku.

Izrek, da denar svet vlada, postal je še le v dobi židovskega liberalizma resničen in večina človeštva je sedaj v huje verige ukovana, nego ob času robstva in srednjeveškega fevda. Obrtniki in trgovci le toliko zaslužijo, kolikor jim privoščijo veliki kapitalisti, da se za silo preživé, ter ves njihov trud in delo ni na korist njim samim, ampak le gospodujočemu kapitalu. In kmet? — Koliko jih je še, ki se smejo imenovati pravi lastniki svojih zemljišč? Poglejmo v gruntne knjige, seštejmo svote na zemljiščih uknjižene in dobili bomo številke, katere v marsikaterih okrajih presegajo vrednost vseh posestev. Kmet je le še na videz posestnik, pravi lastnik je kapitalist, kateremu mora kmet plačevati

LISTEK.

Klara Milič.

(Ruski spisal J. C. Turgenjev, poslovenil J. P.)

VII.

(Dalje.)

Aratov je molčal . . . čakal je, da mu odgovori ona; ona pa tudi ni spregovorila besedice.

— Pripravljen sem poslušati vas, — spregovoril je zopet, — in me bo jako veselilo, če vam morem služiti s čim . . . Čudno se mi vendar zdi . . . ko vendar sam za se živim . . .

Zdaj se je Klara obrnila vanj — in njen obraz bil je prestrašen in neka tajna žalost se je videla na njem, v njenih očeh bile so debele in svitle solze — in kako lep bil je ta obraz! — Aratov je nehoté umolknil in sam je občutil nekak strah, žalost in pomilovanje.

— Oh, zakaj . . . zakaj ste vi tak . . . vzdihnila je ona — in kako mil in ganljiv je bil njen glas! — Kako je moglo vas žaliti moje pisanje . . . ali me neste razumeli? . . . Oh, vi me neste raz-

umeli, kaj sem jaz z vami govorila! Bog ve, kaj mislite o meni, vi še neste pomislili, kako težko sem vam pisala! . . . Vi le za se skrbite, pa za svoj duševni mir! . . . Kakor bi bila . . . (ona je tako silno stisnila svoji roki, da so prsti kar zapokali) kaj zahtevala od vas, ravno, kakor bi bilo treba še kakega pojasnila . . . „Milostiva gospodična, . . . meni se zdi zelo čudno . . . pa vse-kako, če vam morem s čim koristiti . . .“ Oh, kako sem neumna! . . . kako sem se motila v vas in vašem obrazu! . . . Ko sem vas videla prvi pot . . . Pa kar stojite . . . Ko bi že spregovorili saj jedno besedo! — ali še jedne besede ne spregovorite?

Ona je milo prosila . . . njen obraz je zarudel, ob jednom se je pokazalo na njej nekaj hudobnega in predrznega. — Moj Bog! kako je to neumno, zaklicala je na jedenkrat z ironičnim smehom. — Kako neumno je najino snidenje! Kako sem jaz neumna in tudi vi . . . uh!

Prezirajoče mahnila je z roko, pahnila ga na stran, stekla mimo njega in zginila z bulevarda.

Ta mahljaj z roko, ta ironični smeh in njene poslednje besede povrnile so Aratovu prejšnje du-

ševno razpoloženje in zaglušile v njem to čustvo, ki se je bilo vzbudilo v njegovem srci, ko se je s solzami obrnila k njemu. On se je zopet razsrdil — malo je manjkalo, da ni zakričal za njo: „Iz vas zamore postati dobra igralka, — pa zakaj ste se zmislili z menoj igrati komedijo?“

Hitro je šel domov, — če se je tudi ves pot jezil, — vendar ni mogel napram vsem tem hudobnim in sovražnim čustvom pozabiti obraza, ki ga je videl samo jeden migljaj . . . Stavil si je celo vprašanje: „Zakaj jej nesem odgovoril, ko je zahtevala od mene le jedno besedo?“ — „Nesem mogel,“ mislil si je . . . In katero besedo naj bi bil spregovoril?“

„Pa zdaj je vsega konec,“ premišljeval je na dalje. „Moral sem se jej zdeti smešen.“

Ta misel bila je njemu neprijetna — in on se je z nova jezil na njo in na se. Ko je prišel domov, vrnil se je v svojo sobo. Platoše videti ni maral. Dobra starka šla je dvakrat k njegovim vratom in pritisnila uho na ključnico — zdihovala je in šepetala svojo molitev.

„Začel je,“ mrmrala je, . . . a je še le pet in dvajset let star . . . oh, tako zgodaj.“

obresti, naj bo slabo ali dobro leto in naj ima sam ob čem živeti ali ne.

Oglejmo si tedaj hipotekarne dolgove na kmet-
skih posestvih.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 20. avgusta.

Danes se vrše na Dunaji skupna **minister-
ska** posvetovanja pod predsedstvom presvetlega
cesarja; k njim sta došla ogerska ministra Tisza
in Szapary. Posvetoval ter določno uganil se bode
program za prihodnje zasedanje delegacij ter vza-
jemni budget. Možno, da pridejo v razgovor tudi v
obeh državah polovicah množiči se izgredi in nemiri
— pravi „N. Fr. Pr.“.

Zveza mej Avstrijo in Nemčijo.

Oficijozni „Nemzet“ priobčuje v listu od sobote na
odličnem mestu sledečo senzačno vest: Na podlagi
najzanesljivejših informacij se da poročati, da se je
bivša zveza mej nemško in avstrijsko mo-
narhijo že koncem preteklega leta podaljšala
za daljnih šest let.

V imenu večine **dalmatinskega** deželnega
zboru ponovil je v soboto na Dunaj došli dr. Klaič
ministru-prvomestniku pisno že oddani protest
proti ravnanju deželnega namestnika
fcm. Jovanovića. Vzlic odločnemu vedenju dal-
matinskih poslancev, kateri pravijo, da vlade v dr-
žavnem zboru ne bodo več podpirali, ako se njihovi
pritožbi ne odpomore, se v vladnih krogih vendar
zatrjuje upanje, kakeršno tudi že pri zaključku de-
želnega zboru, da ne bode prišlo do skrajnosti ne
na jednej ne na drugi strani, ter da se bode, ko
se vrne Jovanović iz toplih v Marienbadu, storil
arrangement, ki bode zadostoval pravičnim zahtevam
dalmatinskih poslancev. V merodajnih krogih se baje
zelo uvažuje, da ostane fcm. Jovanović še naprej na
zdanjem mestu in poslovanji.

Tudi mej **avstrijsko** in **ogersko** državno
polovico obstoji mejno vprašanje. „Morskie
oko“ v Tatraških gorah namreč imelo se je od pam-
tiveka za gališko zemljo; Ogrji pa so je v svojih
šolskih zemljepisih utelesili v ogrsko polovico, ne
da se je to širom poizvedelo. Iz tega nastalo je
zdaj mejno vprašanje. Povod k temu dal je knez
Hohenlohe-Oehringen, ki je kupil prepirni svet ter
želi, da bi se definitivno izreklo, kateri državni po-
lovici da pripada. Ogrji se pri svojih zahtevah na-
slanjajo ob rečene šolske karte, ker nemajo bolj
dokazilnih dokumentov, Poljaki pa na stoletno tra-
dicijo, ki še zdaj obstoji. Pretečeni teden obravna-
vala je o tem vprašanju na lici mesta mešana ko-
misija, v katero je odposlala Galicija prvega svet-
nika svojega deželnega odbora, viteza Mochna-
ckega. Uspehi te obravnave doslej neso še znani.

Vnanje države.

Vsled ukaza s sobote sklicane so na **Srb-
skem** volitve za dobo 1883 — 1885. v 19. dan
septembra. Poslanci snidejo se potem v izredno
skupščino dne 27. septembra (9. oktobra) z je-
dinim dnevnim redom: Ratifikacija nagodbe, zade-
vajoče priklapljenje k iztočnim železnicam. V tem
ukazu, ki je podpisan od vseh ministrov, se ob jed-
nem razpravlja, da bi prav za prav morala sklicati

se ustavna konstituanta, in da se je le zaradi nu-
nosti sklicala izredna skupščina.

Bivši **bolgarski** minister vnanjih stvari dr.
Stojlov, ki je bil po naročilu knezovem potoval
v Petersburg, imenovan je diplomatičnim agentom
na Peterburškem dvoru ter je že odpotoval tjakaj.
Ob jednem se iz Sredca poroča, da sta se pomilostila
Dragan in Cankov ter bila pri knezu v avdijenco
vzprijeta.

V **Moskvi** rezidujoči nadškof Táboarski, Ni-
kodemus, voljen je bil jednoglasno patrijarhom
Jeruzalemskim. — „Pet. Novosti“ naglašajo, da
Rusija, očigled nameri Bismarkovej, vse večje države
ob eventuelnej vojni z Rusijo pripraviti do
neutrality, ne sme nikakor ostati pasivno nede-
lavna. Ruska diplomacija naj si prizadeva države
druge vrste pridobiti za Rusijo. Tako bi se onemo-
gočila vojska ter državnikom avstrijskim in nemškim
dala prilika s časom izprevideti, da so notranje re-
forme, ki merijo na zadovoljitev ljudskim zahtevam
bolj zanesljivo sredstvo za okrepčanje državne sile,
nego vojevita politika.

Kakor poroča „Mem. Dipl.“, imel je **angleški**
premier Gladstone z Granvilom in Derby-jem
daljši razgovor, po katerem se je baje odločil, kra-
ljici še pred zopetnim sestankom parlamenta tra-
dati svojo ostavko. Granville bil bi mu potem
naslednik in Derby minister vnanjih stvari. —
Prihodnja seja Dunavske konference odločila
se je na jutrnji dan, ker turški poslanik ni imel še
nobenih dotičnih vodil. Vlasti so baje sklenili o ru-
munskej reklamaciji preiti na dnevni red. Jutri se
bode torej pogodba ratifikovala in Avstriji naložilo,
da naknadno izpelje njene določbe. — Angleški ka-
binet poslal bo koncem novembra okrožnico do vseh
vlastij, v kateri bode označil konečna določila glede
okupacije Egipta.

Dopisi.

Iz Ptuja 17. avgusta. [Izv. dop.] „Nomina
sunt odiosa“ je stara prislovica in res nekako ne-
rad pridem z imeni na svetlo, posebno s tacimi, ki
so v političnem življenju jednaki ničli. Pa ad rem.
Blizu Ptuja je prijazna vas sv. Urbana. Tu ima
pošto znani slavožerec Fr. Marinič. O tem moži se
govori, da ga prešine strašanski furor teutonicus,
kedar zagleda „Slov. Gospodarja“. Pred nekaj ča-
som dobilo je, ali bi imelo dobiti, več posestnikov
ki bivajo v njegovem poštnem delokrogu, navedeni
list. Pa kaj učini nemčurski poštar? Ne da bi adre-
satom naznačil, vrne liste v Maribor s pristavkom:
„wird nicht angenommen“; pri drugi priliki pa je
zopet zavije v zavitek in zopet zapiše na dolgo in
široko in sicer lastnoročno: „wird nicht angenom-
men, retour nach Marburg“. — Nam ni znano, je-li
sl. c. kr. poštnemu ravnateljstvu v Gradci nepošteno
početje tega poštarja poznato, imelo pa bi mu biti,
kajti „delovanje“ tega poštarja je v tem okraju vsa-
kemu dobro poznato, ki ima s to pošto kaj posla.
Sl. poštno ravnateljstvo pa prosimo, da potrebno
učini in, ako potrebuje potrebnih dat, pooblastim s
tem slavno uredništvo „Slov. Naroda“, da sme na-
znaniti ime dopisnikovo.

Naš grški doktor je pred kratkim, kakor je
„Slov. Narod“ že poročal, napravil izlet v Rogatec,
kamor je vzel tudi svoje „dame“, da figurirajo kot
udje nemškega „Schulvereina“. Mi gospodu grškemu
doktorju vse njegovo veselje prav iz srca privoščimo,
čudimo se pa, da se enakih protiaustrijskih de-
monstracij udeležujejo **c. kr. uradniki**. Kakor
čujemo in se po našem mestu sploh govori, napravil
je nemški „Schulverein“, na čelu mu kotitoški do-
ktor iz Rogatca izlet v Slatino. Tu pa so pre-
„Schulvereinovci“ rogovitili in kričali kakor obse-
deni. O grškem doktorju se trdi, da se je na strani
svoje „dame“ tako srečnega čutil, ka mu je sape
zmanjkalo in mu ni bilo mogoče več psovati nas
Slovencev, tudi ga je baje gospod Bahus zelo
prešinil. — Ko dobé iz Celja telegram, da je
znanega tukajšnjega českega renegata Kasparja
Celjska okrožna sodnija v znanej pravdi, o ka-
terej piše zadnja „Wachtarca“ mej drugim sle-
dečo perfidno insinucijo, kar pa sme se ve da le
ona pisati: noch gibt es objektiv denkende richter
in Untersteiermark, die nicht einzig und allein in
der verurtheilung eines Deutschen ein hautgout
finden, sondern die lediglich die sache strenge im
auge behalten und recht sprechen itd., oprostila,
ukaže c. kr. uradnik M. . . . . prinesiti sod piva,
potem zopet drugi ukaže in tako je šlo sod za
sodom, dokler neso pokapali kakor muhe v jeseni,
pijani hiperfanatizma nemške kulture, pravcatega
nemškega duha in zemeljske ječmenove pijače.

Čudimo se pa, da smo v tej druh . . . zapa-
zili ljudi, o katerih bi Göthe rekel: „es thut mir
im herzen wehe, dass ich dich in der Gesellschaft
sehe.“ Našemu Hanzeku se pa bode v kratkem za-
pelo: sic transit gloria mundi.

Slednja številka v Celji izhajajočega, v barbar-
skej slovenščini pisanega lističa ima dopis iz Haj-
dine, podpisan — čujte in strmite — od učenca
druzega normalnega razreda. Mi smo po polnem pre-
pričani, da učenci na Hajdini, akoprām imajo zna-
nega izvrstnega (??) hiperpedagoga, trdečega, ka
se morajo otroci že v prvem razredu in sicer takoj
v začetku družega deželnega jezika učiti, Vincenca
Kocmuta, vendar tako ne napredujejo, ka bi bil učenec
pisal ta dopis, v katerem se hvali nemčurski učitelj.
Ker učenčevemu očetu o celej stvari nič zna-
nega ni, smo primorani misliti, da je gospod Vin-
cenc sam dopis v Celjski listič poslal. Res lepa
nemčurska vzgoja! Kako se misli gosp. učitelj zbog
tega dopisa opravičiti? Kaj bodo rekli k temu po-
četju šolske oblastnije? Gosp. Kocmut bi najbolje
storil, ker nas Slovence toli sovraži, njegovi farmani
pa njega tudi ne marajo zbog njegovega čudnega
početja, da jo pobriše mej svoje prijatelje Nemce.

Iz Sevnjske okolice 19. avgusta [Izv.
dop.] „Obljuba dela dolg“; ta pregovor naj bi si
posebno tisti gospodje zapomnili, kateri so pred
jednim letom tako nas znali prigovarjati, da naj našo

VIII.

Ves drugi dan bil je Aratov jako slabe volje.
— Kaj je to, Jakobček? — povpraševala je Pla-
tonida Ivanovna, — ti si danes ves zmešan! Starka
je jako dobro izrazila duševno stanje Aratova. De-
lati ni mogel, in tudi ni vedel, kaj bi rad. Težko
je pričakoval Kupfra; sumil je, da je Klara dobila
od Kupfra njegov naslov . . . kdo drugi bi pa bil
mogel njej „kaj povedati“ o njem? Umeti ni mogel
zakaj se je tako končalo njegovo znanje ž njo. —
Zdaj se je nadejal, da mu bo zopet pisala; zdaj se
je zopet povpraševal, ali bi se ne spodobilo, da bi
jej on pisal in vse pojasnil, kajti on ni maral, da
bi ona slabo mislila o njem . . . Pa kaj jej hočem
pisati? — Zdaj mu je presedala njena usiljivost in
predrznost, zdaj se mu je pa z nova usiljeval ta
neizrekljivo ganljivi obraz; spominjal se je njenega
petja in deklamovanja — in vedel ni, ali je takrat
prav sodil o njenem petji? — Z jedno besedo:
bil je ves zmešan! Nazadnje se mu je vse to pri-
najelo — sklenil je „premagati sebe“ in pozabiti
ves ta dogodek, ki bi ga utegnil ovirati v njegovih
opravkih in motiti njegov duševni mir. A to zanj
ni bilo lahko . . . Preteklo je več kakor jeden te-

den, predno se mu je povrnil prejšnji duševni mir.
K sreči Kupfra ni bilo nič blizu; prav kakor bi ga
ne bilo v Moskvi. Nedavno pred tem „dogodkom“
začel se je Aratov učiti slikarstva za fotografične
namene, s podvojeno marljivostjo se je zdaj zopet
tega poprijel.

Tako so, ne da bi vedel, pretekli trije me-
seci, samo včasih ga je obšla misel, da bi šel h
kneginji — in Aratov postal je prejšnji Aratov. A
tam, globoko pod povrhnostjo njegovega življenja
spremljevalo ga je nekaj težkega in tajnostnega po
vseh potih. Tako plava velika, ravnokar na trnek
ujeta, pa še ne iz vode potegnena riba na dnu reke
pod ravno tistim čolnom, v katerem sedi ribič s
protico v roci.

Ko jedenkrat površno pregleduje ne baš nov
list „Moskovskih Vedomostij“, naleti na sledeči
dopis:

„Z veliko žalostjo,“ pisal je nek mestni do-
pisnik iz Kazana, „zabeležimo v naš gledališčni leto-
pis naglo smrt naše darovite igralkle Klare Miličeve,
ki se je v kratkem času priljubila našemu izbra-
nemu občinstvu. Žalost naša je tem večja, ker je
gospodičina Milič samovoljno končala svoje mlado,

tako mnogo obetajoče življenje — z ostrupljenjem.
In tem strašnejše je, ker se je igralka otrovala v
gledališči samem! Peljali so jo domov, kjer je v
veliko žalost vsem kmalu umrla. Po mestu govore,
da se je umorila radi nesrečne ljubezni.“

Aratov položil je časnik na stran, na videz
ostal po polnem miren . . . pa nekaj mu je kar sto-
pilo v prsi in v glavo — in počasi razlilo po vseh
členih. Ustal je, postal malo na mestu — usel se
in zopet prečital ta dopis. Potem je zopet ustal,
ulegel se v posteljo, roke dejal pod glavo in bled
zrl v zid. — Zdelo se mu je, da se je zid počasi
odmaknil . . . zgnil . . . in videl je pred seboj
bulevard pod sivim nebom in njo v črnej mantili . . .
bulevard se je premenil v gledališki oder, ona je
bila na njem, on pa zraven nje. — To, kar mu je
bilo stopilo v prsi, začelo se je vzdigovati . . .
vzdigovati se v grlo . . . Hotel se je odkašljati,
hotel poklicati koga — pa glas mu je odpovedal
— in k njegovemu velikemu začudenju tekle so
neprestano solze iz oči . . . Kaj je privabilo te solze?
Žalost? Kesanje? Ali so se pa samo živci preveč
pretresli od nepričakovane vesti? — Saj za njo mu
ni bilo nič. Kaj ni tako?

deco pošljemo v Kavčič-Aussererjevo šolo. Obljubovali so, da se bodo nemški dobro naučili, zraven pa, da slovenščine ne bodo zanemarjali. Samo ob sebi se razume, da smo mislili tudi, da se drugi, za življenje prepotrebni nauki, n. pr. računanje in spisovanje ne bode preziralo. Leto je pri konci in žalost me obide, ko vidim, da so se otroci res nekaj nemškega brati naučili, ali ne vedo in ne razumejo nič, kaj berejo. Za voljo božjo! Zakaj so pa otroci celo leto v šolo hodili? Kolikor so se otroci naučili v slovensko-nemški šoli računanja in spisovanja, so tudi uže pozabili, kakor sem se te dni prepričal. Leto je izgubljeno in marsikateri se mi je uže tudi britko pritožil, da se je dal zapeljati v Kavčičevo šolo. Iz c. kr. uradnij, namreč od sodnije in notariata, dobil sem uže slovenske spise; kaj pa bo potem, če otroci še slovensko brati ne bodo mogli. Ko sem bil v nedeljo 11. avgusta pri zboru, sem še le slišal ter se dal podučiti od naših ljudij, da je v Avstriji Slovanov 18 milijonov, Nemcev pa samo 9 milijonov. Tedaj je nas polovica več kot Nemcev. Tega jaz poprej nesem vedel ter se mi naj odpusti, če sem se dal zapeljati v Kavčič-Aussererjevo šolo. Jeden, ki se je dal zapeljati.

Domače stvari.

— (Včerajšnja beseda) v čitalniški restavraciji na čast rojstnega dne Nj. Veličanstva bila je prav lepa. Vse prostrano, z raznobojnimi lampijoni, zastavami, grbi in lučicami okrašeno dvorišče s steklenim salonom in vrtno bilo je „dubkom“ polno in za zabavo skrbela sta vrla godba naših Kuhnovcev pod vodstvom kapelnika g. Nemrave in pa pevski zbor pod vodstvom g. Valente. Vse točke izvajale so se z redko točnostjo in morale se vsled burnega priznanja deloma ponavljati. Posebno omeniti treba F. S. Vilharjeve lepe skladbe „Na Velebitu“, pisane v pravem slovanskem duhu. Najbolj dopadali sta pa skladbi: Nedvčdov „Ponočni pozdrav“ s Puciharjevim tenor-solo in Fr. Gerbičev „Slavospev“, v katerem je zopet briljiral Medenov krasni tenor. Občinstvo bilo je z muzikalnim užitkom izredno zadovoljno in ni štedilo niti rokoplaskanja niti dobro-niti živio-klicev, ker je bil splošni efekt zares jako povoljen. Nekaj pa nam ni bilo po godu, in to bil je program. Ako se sploh vzprejme načelo, sloveniti naslove muzikalnim komadom, naj bi se to godilo spretneje, kajti „Proseči dijak“ je vse kaj drugega nego „Djak prosjak“ in „Gozd pri Hermannstadtu“ slovel bi pravilno „Gozd pri Sibinji“. Tudi je nekako predrzno za nemški izraz „Freikugeln“ rabiti slovenski „Kroglice“ itd.

— (Soareja veteranov Ljubljanskih) v Ferlinčevem gostilnici „Pri zvezdi“ izpala je popolnem povoljno. Obilo občinstva zabavalo se je mej sviranjem vojaške godbe jako živahno in izvrstni govor g. načelnika Mihaliča na pokrovitelja, pre-

svitlega cesarja bil je vzprejet z navdušenimi živoklici.

— (Spodnja Šiška.) Kegljanje na dobitke na korist pevske blagajnici, katero je 29. julija pričelo, zaključilo se je 19. t. m. s povoljnim uspehom. Kegljalno se je 1308 serij. Čistega dohodka za pevsko blagajnico bode nad 100 gld. — Točno ob 8. uri, kakor je bilo v programu odločeno, razdelili so se dobitki. Prvi in drugi dobitnik dobil je z 22 in 21 keglji g. Oberleitner, tretji dobitnik dobil je z 20 keglji g. Dorer. Za 4. in 5. dobitnik borili so se 4 gospodje, ki so imeli po 19 kegljev. Pripadel je naposled 4. dobitnik g. Beliču in 5. dobitnik gosp. Geierju. Zadnji dobitnik „za največ serij“ dobil je g. Štefan Kržič. — Popoludne že zbrali so se pevke in pevci na kegljišnem prostoru, in pod vodstvom g. Stegnarja prepevalo se je do 8. ure, do razdelitve dobitkov. Potem nadaljevala se je društvena zabava v gostilni s petjem in plesom.

— (Iz Trsta) se nam piše 19. dan t. m. Ni še poglelo razburjenje vsled zadnje petarde, in zopet nam je poročati o novih izgredih naših irredentovcev. Preteklo soboto po noči ob 11. uri napala je 50 mož močna tolpa lahonov sodelavca od „Triester Tagblatt-a“ g. Brehmerja in ga s palicami in koli tako poškodovala, da so ga odveli v bolnico. Včeraj zopet napali so veterance, ker so klicali „Evviva l' Austria!“ Ranjeni so 3 veteranci: Fran Zbevnik, godec iz Rudolfovega, Josip Krkal od Postojine in Fran Krt iz Lukovce. Štiri irredentovske razsajalce deli so pod ključ. V ožigled neprestanim izgredom bode naposled vender kake premembe treba. Naš položaj postaje čim dalje neznosnej. Le energija bode napravila mir, ali vsaj tako stanje, da ne bode treba z revolverjem v roci hoditi po mestu.

— (Načrt za osušenje Ljubljanskega barja), kateri je izdelal Dunajski inženir gospod Podhagški, veljal je po prvem računu 16.000 gld. Pozneje zahteval je g. Podhagški po vrhu še 3000 gl, a ker mu je glavni odbor to odrekal, zahteva zdaj 8750 gld. 69 kr. To je vkupe 24.750 gld. 69 kr. K temu pridejo še stroški za zastopnika močvirskega odhoda g. advokata dra. Suppan-a in stroški za ekspertizo, iznašajoči 4000 gl., tedaj vkupe 28.750 gl. 69 kr. Zaklad za osušenje barja pa iznaša nekaj nad 60.000 gld. Tedaj utegne hudomušni prorok, ki je trdil, da bodo zaklad za barje posušili s protokolom, le prav imeti. Skoraj polovica je že odjadrala.

— (Na vseučilišči v Zagrebu) bilo je v preteklem šolskem letu upisanih: 13 rednih, 53 izrednih bogoslovcev; 179 rednih 1 izreden pravnik, 107 filologov, 9 farmacevtov, vkupe 362 slušateljev.

— (Železne držaje) napravili so v stolnej cerkvi v Ljubljani ob vseh okrajkih (gesimse), po katerih je hoditi osobam, ki snažijo zidovje in zračijo cerkev. S tem je preprečena nevarnost, da bi

zan. — Nastopila je tam na oder in imela velik uspeh. A do katastrofe nesem bil tam . . . Bil sem v Jaroslavu.

— V Jaroslavu?

— Da. Kneginjo sem spremil tja . . . Ona je zdaj v Jaroslavu.

— Pa ti imaš zanesljiva poročila?

— Da, najzanesljivejša . . . iz prvih rok. —

Seznanil sem se v Kazanu z njeno rodovino. — Da, bratec, kakor se vidi, tebe ta vest jako vznemirja. — Pa takrat Klara tebi ni dopala. Škoda! Res čudna deklica je bila — samoglava in zamerljiva. Zelo sem tugoval za njo.

Aratov dolgo ni spregovoril ni besedice, usel se je na stol — in na zadnje poprosil Kupfra, da naj mu vse natančno dopove . . . jezik se mu je spodtikal.

— Kaj? vprašal je Kupfer.

— Da, . . . vse — odgovoril je jecljaje Aratov. — O njenej rodovini in vse, kar se tiče nje. Vse, kar veš.

— Ako te zanimiva? — Prav rad!

In Kupfer, kateremu se na obrazu ni videlo, da bi res posebno tugoval po Klari, začel je pripovedovati.

se ponavljale nesreče, kakor zadnjič, ko se je postreščeku zvrtilo v glavi, da je pal na tlak in se ubil. Jako težavno in opasno delo zvršil je naš domači ključavničar g. Lovro Zelenec prav dobro in solidno.

— (Savinjsko učiteljsko društvo) priredi zborovanje v dan 2. septembra t. l. ob 6. uri zvečer v Gornjemgradu. Spored: 1. Odobrenje zapisnika zadnje seje. 2. Nagovor predsednika, 3. Kako se deca privadi ubogljivosti pri domači odgoji? (Poroča g. Iv. Šorn.) 4. Petje. (Poroča g. Radoslav Škoflek.) 5. Posamezni nasveti. 6. Upisovanje novih udov. K obilnej udeležitvi vabi najuludneje

odbor.

— (Oznanilo o delitvi premij v denarji in priznanilnih diplom za kobile in žebice, katera delitev se bo vršila na Kranjskem za leto 1883.) Na Kranjskem se bo za leto 1883 vršila delitev cesarskih premij v c. kr. cekinih in v srebrnih svetinjah, kakor tudi delitev priznanilnih diplom: a) za kobile z žebetom, b) za mlade kobile, c) za žebice v čveterih konkurznih postajah, ki so spodej imenovane: V Ribnici za politični okraj: Kočevje 3. septembra 1883. V Šentjerneji sa politične okraje: Krško, Rudolfovo in Černomelj 5. septembra 1883. Na Vrhniki za politične okraje: Litija, Ljubljanska okolica, Logstec, Postojna in mesto Ljubljana 7. septembra 1883. V Kranji za politične okraje: Kranj, Radolica in Kamnik 10. septembra 1883. V vsaki konkurzni postaji se začne delitev premij v imenovanih dnevih ob devetih predpoldne. Za to delitev premij veljajo sledeče uredbe, katere so se naravnale po pravilih, ki za to veljajo, s privolitvijo c. kr. ministerstva za poljedelstvo z ozirom na posebne razmere te dežele. Kobilam z žebetom, mladim kobilam in žebicam, katere utegnejo za premijo prositi, se bode v vsaki konkurzni postaji delilo od premijske komisije. a) Kobilam z žebetom, ki še sesa, jedno darilo po 7 cekinov, jedno darilo po 5 cekinov, jedno darilo po 4 cekine in jedno darilo po 3 cekine, potem dve srebrni svetinji. b) Mladim kobilam jedno darilo po 5 cekinov, jedno darilo po 4 cekin in jedno darilo po 3 cekine, potem 2 srebrni svetinji. c) Žebicam tri darila po 2 cekina in 2 srebrni svetinji. Skupaj 148 c. kr. cekinov in 24 srebrnih svetinj.

— (Razpisane službe.) Na četverorazredni ljudski šoli v Krškem četrtega učitelja z letno plačo 450 gold. — Na trirazrednici v Leskovci družega učitelja s plačo 500 gld.; in tretjega učitelja s plačo 400 gld. — Na trirazrednici v Št. Jarneji tretjega učitelja s plačo 400 gold. — Na dvorazrednici v Boštanji nadučitelja z letno plačo 500 gld., funkcijsko doklado 50 gld. in prostim stanovanjem, ter družega učitelja s plačo 400 gld. — Na dvorazrednici v Studenci družega učitelja; plača 400 gld. — Na dvorazrednici v Škocijanu družega učitelja; plača 450 gld. — Na dvorazrednici v Kostanjevici družega učitelja; plača 400 gold. — Na jednorazrednici v Veliki Dolini učitelja; plača 500 gld. ter prosto stanovanje. — Na jednorazrednici v Jesenicah mesto učitelja; plača 400 gold. in prosto stanovanje. — Na jednorazrednici v Teržičah služba učiteljeva z letno plačo 450 gold. in prostim stanovanjem. — Dotične prošnje do 20. septembra t. l. na okrajni šolski svet v Krškem.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Carigrad 20. avgusta. Črnogorski knez dospel je včeraj semkaj ter bil v palači Yildizkiosk najprej po ministru vnanjih zadev, potem pa v prestolnej dvorani po sultanu najsrčneje vzprejet. Sultan podelil mu je veliki kordon Osmanije-reda v briljantih. Pozneje obiskal je sultan Nikito, kateri obeduje danes v Yildizkiosku, v sredo pa pri ruskem poslaništvu.

Madrid 20. avgusta. Zanikava se vest, da se namerava skleniti španjsko-nemška zveza. Sestanek španjskega kralja z nemškim cesarjem bode v Homburgu pri Frankobrodu. V Španjskeje popolni mir.

Misel, da to morda ni res se ga je polastila. „A treba je natančno zvedeti! Pa od česa? Od kneginje? — Kaj, od Kupfra? . . . od Kupfra! A njega, pravijo, ni v Moskvi. Vse jedno! Najprej moram k njemu!“

To misleč se je hitro oblekel, najel izvožčika, in hitro odpeljal se h Kupfru.

IX.

Ni se nadejal dobiti ga . . . pa vender ga je dobil. Kupfer je bil za nekaj časa odpotoval iz Moskve, pa se je že vrnil, in se je ravno pripravljaj, da pojde obiskat Aratova. — Sprejel ga je z navadno prijaznostjo — in začel mu je nekaj razkladati . . . pa Aratov mu je pretrgal besedo z nestrpljivim vprašanjem:

— Ali si čital? — Ali je res?

— Kaj vprašaš: ali je res? — odgovoril je Kupfer strmeč.

— Za Klaro Milič?

Kupferov obraz se je zmračil. — Da, bratec, res je; otrovala se je. Kako jo je škoda!

Aratov je molčal precej dolgo. — Ali si ti tudi čital v časniku? — vprašal je potem; — ali si pa morebiti sam bil v Kazanu?

Mi s kneginjo smo se skupaj odpeljali v Ka-

(Dalje prih.)

Belgrad 19. avgusta. Kralj odpotoval je na Dunaj. Za njegove odsotnosti ima vladno oblast ministerski svet.

Berolin 19. avgusta. „Norddeutsche Allgem.“ dementuje poročilo, da bi bil kardinal Howard s knezom Bismarckom imel v Kissingen-u sestanek, isto tako tudi vest, da je Gossler odpotoval v Kissingen.

Vabilo k Miklošičevi svečanosti.

Dne 2. septembra letos slavili bodo Slovenci v naročji lepe svoje domovine sedemdesetletnico preslavnega učenjaka svojega v Ljutomeru, in k tej slavnosti vabi podpisani odbor Miklošičeve učence in častitelje, narodnjake in narod iz ožje naše domovine, iz slovanskega juga, takisto bratove na severni strani bivajoče; potem drugih narodov štovatelje svečarjeve in prijatelje slovanske knjige, da pokazemo v njegovem rodišči, rajski okolici Ljutomerski mej Muroj in Dravoj dostojno spoštovanje najodličnejšemu sinu slovanskemu, kateremu vrstnika še dosle Slovenka ni porodila, dr. Fr. vitezu Miklošiču, kateri je kot pisatelj in vseučilišni profesor na Dunaji razkril jezikovne zaklade staroslovenske in poprek slovanske tako obilno, kakor še nikdor, kateri je jezikovno znanost slovansko, zasnovano Dobrovskim in Kopitarjem, uredil, razširil in povzdignil na sedanjo častno višino. Rojaki! pridite na množine, da vredno proslavimo diko slovanskega naroda, ponos slovanske vede, solnce slovanskega učenjstva.

Slavni gostje hoteči se voziti iz Ormoža v Ljutomer računjo se oglašiti zaradi prilike pri g. dr. Geršaku, c. kr. beležniku, ali pa pri g. dr. Žizku v Ormoži.

Skupni obed oskrbeva g. Vaupotič v Ljutomeru.

Početek svečanosti ob 11. uri.

Ljutomer, dne 18. avgusta 1883.

Slavnostni odbor.

Zahvala.

Ob povodu praznovanja rojstnega dne Nj. c. in kr. apostolskega veličastva presvitlega cesarja mi je visokorodni gospod c. kr. deželni predsednik A. baron Winkler izročiti dal dve sto goldinarjev, od katerih je 100 gld. namenjenih ljubljanskim revežem, 50 gld. cesarice Elizabete bolnici za otroke v Ljubljani, 25 gld. tukajšnji varovalnici malih otrok in 25 gld. društvu gospij krščanske ljubezni sv. Vincencija de Pavla.

Izročajoč te zneske njihovemu blagemu namenu, smatram se dolžnim, da potom javnosti najtoplejšo zahvalo izrekam za velikodušno, revežem glavnega našega mesta naklonjeno darilo.

V Ljubljani, v 17. dan avgusta 1883.

Župan: **Grasselli.**

Zahvala.

Odbor dijaške veselice v spomin šeststoletnice smatra se srečnim, da po lepem uspehu more izročiti najudanejšo zahvalo ljubeznjivima gospicama Jelici Florijanovi in Amaliji Preširnovi, ki sta v veseligrji „Ženski jok“ radovoljno vsprejeli svoji ulogi; isto tako gospodu prof. Franketu, kateri nam je blagovolil biti regisseurjem. — Hvaležni smo tudi čitalnici Kranjske, ker nam je prepustila svoje prostore, g. pevovodnji Lahajnarju in vsem gg. pevcem, kateri so sodelovali.

V Kranji, v 19. dan avgusta 1883.

Dijaški odbor.

Zahvala.

Vsem p. n. šolskim dobrotnikom, kateri so z darovi v znesku 35 gld. 20 kr. pripomogli, da so se koncem letošnjega šolskega leta obdarovali najpridnejši učenci in poravnali tiskovni stroški šolskih sporočil, osobito g. dru. M. Samec za 13 lepih daril, izrekata podpisana v imenu učitelja.

teljstva in učencev najiskrenejšo zahvalo. Za ostali znesek 17 gld. preskrbelo se bode revnim učencem v prihodnjem šolskem letu pisalnega orodja.

V Kamniku, v 16. dan avgusta 1883.

L. Stiasny, učitelj.

V. Burnik, nadučitelj.

Tujci:

19. avgusta.

Pri **Slonu**: Pasuti iz Trsta. — Robitsch z Dunaja. — Pram iz Pulja.
Pri **Malió**: Heiber z Dunaja. — Zekoll iz Trsta. — Mayer iz Brna.

Tržne cene v Ljubljani

dné 18. avgusta t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	96
Rež,	5	4
Ječmen	4	6
Oves,	2	92
Ajda,	4	55
Proso,	5	34
Koruzna,	5	60
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	10	—
Krompir, 100 kilogramov	—	—
Maslo, kilogram.	—	96
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	72
„ povojen,	—	78
Surovo maslo,	—	85
Jaica, jedno	—	2 1/2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	60
Telečje	—	60
Svinjsko	—	62
Koštrunovo	—	30
Kokoš	—	35
Golob	—	17
Seno, 100 kilogramov	1	97
Slama,	1	60
Drva trda, 4 kv. metre	6	40
„ mehka, „ „	4	20

Dunajska borza

dné 20. avgusta t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld.	70
Srebrna renta	79	40
Zlata renta	99	80
5% marcna renta.	93	50
A koje narodne banke	838	—
Kreditne akcije	295	40
London	119	80
Napol.	—	50
C. kr. cekini	5	65
Nemške marke	58	35
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	120
Državne srečke iz l. 1864.	100 gld.	170
4% avstr. zlata renta, davka prosta.	99	80
Ogrska zlata renta 6%	120	—
„ „	88	65
„ papirna renta 5%	87	15
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	50
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	107	40
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	—
Kreditne srečke	100 gld.	173
Rudolfove srečke	10	21
Akcije anglo-avstr. banke	120	111
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	226	60

Hiša

z vrtičem okolu n. e. se prodaja na **Opekarski cesti št. 16 v Ljubljani**. Natančnejši pogoji se izvedo v istej ulici št. 12 prtilčno. (551)

VIZITNICE

priporočila

„NARODNA TISKARNA“
v Ljubljani.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo:

Filijala za Ogersko:

Dunaj, Giselastrasse št. 1, | Pešta, Franz-Josefsplatz 5,
v hiši društva. | v hiši društva.

Društvena aktiva	frank.	79,368.882.80
Letni dohodki na premijah in obrestih dné 30. junija 1881	„	15,412.821.75
Izplačnice zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848) več kot.	„	128,300.000.—
V slednjem dvanajstmesečnej poslovalnej perijodi uložilo se je pri društvu za	„	67,185.575.—
ponudb, vsled česar znaša skupni znesek v slednjih 25 letih na uloženi ponudbah več kot.	„	1.077.022.110.—

Prospekte in druga razjasnila daje

Glavna agentura v Ljubljani, na Tržaški cesti št. 3, II. nadstropje pri **Val. Zeschkotu**. (162—6)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.

ANTON REICH,

čevljarški mojster, Židovske ulice št. 8, naznanja častitemu p. n. občinstvu, da je prevzel pod firmo **Sedlar & Reich** obstoječo

čevljarško delalnico

na svoj račun, ter se zahvaljuje za prej tej firmi izkazano zaupanje in priporočila tudi novo firmo in svoje čevljarške izdelke častitemu p. n. občinstvu. — Cene so jako nižje, kakor so bile do zdaj, delo pa dobro.

Zunanja naročila izvršujejo se točno. (544—3)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armic.